

СПРОЩЕНИЙ ПРАВОВИЙ РЕЖИМ ЯК ЗАПОРУКА ПОЄДНАННЯ ІНТЕРЕСІВ ІТ-ПРАЦІВНИКІВ, РОБОТОДАВЦІВ ТА ДЕРЖАВИ

SIMPLIFIED LEGAL REGIME AS A KEY TO INTEREST COMBINATION OF IT EMPLOYEES, EMPLOYERS AND THE STATE

Середя О.Г., д.ю.н., професор,
завідувачка кафедри трудового права

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Заїка Д.І., аспірантка кафедри трудового права

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Стаття присвячена актуальним проблемам вдосконалення правового регулювання відносин в умовах цифрової трансформації суспільства. Звертається увага на зміни в соціально-економічній сфері, що обумовлюють необхідність оновлення системи права, яка має відповідати стану та мірі розвитку суспільних відносин для здійснення їх ефективного регулювання у вітчизняній ІТ-сфері. Україна обрала шлях запровадження технологічних інновацій в усі сфери економіки, що сприяє зростанню ІТ-галузі та збільшенню кількості ІТ-працівників на ринку праці. На підставі зарубіжного досвіду доводиться, що дієвим способом забезпечити комфортні умови праці в ІТ-сфері є створення ІТ-хабу задля поєднання спрощеного правовий режиму і мережі інноваційних локацій для роботодавців і працівників ІТ-сектору. Запропоновано запозичити позитивний досвід США та Грузії, де вже сформовано певні принципи управління й регулювання ІТ-хабів. Зазначено, що основою спрощеного режиму має бути договірне регулювання відносин, що позитивно впливає на зниження тіньової зайнятості на цифрових платформах, налагодження більш гнучкої взаємодії між державою та суб'єктами ІТ-сфери. Авторами звертається увага, що реалізація такої державної політики сприятиме вирішенню проблеми репутації та довіри між учасниками цифрового середовища ІТ-галузі, роботодавці й працівники як ніколи потребують спрощення регулювання праці і скорочення зайвих бюрократичних процедур у сфері трудових відносин. Наголошено, що з початком війни зростає довіра серед ІТ-роботодавців до Мініцифри й державної платформи «Дія.City», разом з тим, правове регулювання суспільних відносин в ІТ-сфері потребує вдосконалення спрощеного режиму регулювання державної ІТ-платформи «Дія.City». Наводиться висновок, що викликом спрощеного режиму регулювання суспільних відносин в ІТ-сфері має стати пошук поєднання можливостей традиційних інструментів із цифровим середовищем задля усунення ризиків та конфліктів в ІТ-галузі, держава повинна взяти на себе роль посередника й арбітра, працюючи над створенням нових інституційних інструментів.

Ключові слова: роботодавець, працівник, спрощений режим, ІТ-хаб, цифровізація, зарубіжний досвід.

The article is devoted to actual problems of improving the legal regulation of relations in the conditions of society's digital transformation. Attention is drawn to changes in the socio-economic sphere, which determine the need to update the legal system that must correspond to the state and degree of development of social relations in order to implement their effective regulation in the domestic IT sphere. Ukraine has chosen the path of introducing technological innovations into all spheres of the economy that contributed to the growth of the IT industry and the increase in the number of IT workers on the labor market. On the basis of foreign experience, it is proven that an effective way to ensure comfortable working conditions in the IT sphere is to create an IT hub to combine a simplified legal regime and a network of innovative locations for employers and employees of the IT sector. It is proposed to borrow the positive experience of the USA and Georgia, where certain principles of management and regulation of IT hubs have already been formed. It is noted that the basis of the simplified regime should be the contractual regulation of relations, which has a positive effect on reducing shadow employment on digital platforms, establishing more flexible interaction between the state and subjects of the IT sphere. The authors draw attention to the fact that the implementation of such a state policy will contribute to solving the problem of reputation and trust between participants in the digital environment of the IT industry, employers and employees more than ever need to simplify labor regulation and reduce redundant bureaucratic procedures in the field of labor relations. It was emphasized that with the beginning of the war, trust among IT employers in the Ministry of Digital and the state platform "Diia.City" is growing, at the same time, the legal regulation of public relations in the IT sphere needs improvement of the simplified regime of regulation of the state IT platform "Diia.City". It is concluded that the challenge of a simplified regime for the regulation of public relations in the IT sphere should be the search for a combination of the possibilities of traditional tools with the digital environment in order to eliminate risks and conflicts in the IT industry, the state should take on the role of mediator and arbiter, working on the creation of new institutional tools.

Key words: employer, employee, simplified regime, IT hub, digitalization, foreign experience.

Стрімкий перехід усього цивілізованого світу в цифровий простір вимагає повномасштабного реформування правової системи, що безнадійно відстала від технічного прогресу, за допомогою нових технологій, методів і розуміння юриспруденції в іншому напрямі.

Сьогодні глобальний тренд цифрової світової економіки вступає в активну фазу свого розвитку. В провідних країнах світу розробки цифрових технологій як на державному так і на корпоративному рівні почали масово розвиватись в державних програмах і стратегіях бізнесу. В Україні на державному рівні визнається необхідність формування цифрової економіки та суспільства, а цифрові технології розглядаються в якості одного із ключових драйверів сталого розвитку.

З розвитком новітніх правових відносин старі інститути права перестають задовольняти потреби сучасного соціуму – вони не можуть забезпечити комплексне регулювання у випадках з динамічними змінними. Також

з іншої сторони існують ситуації, коли потребується мінімальне юридичне втручання і занадто велика формалізація виявляється зайвою, оскільки знижує швидкість комунікації між суб'єктами договору.

Сьогодні цифровізація процесів актуальна не тільки на рівні окремих підприємств: цілі галузі обирають для себе цей шлях розвитку як єдину можливість відповідати умовам навколишнього світу, що стрімко змінюються. Завдяки цьому цифрова трансформація промисловості, торгівлі, державного сектора та інших сфер вже сьогодні змінює життя кожної людини і кожної компанії. Зміни в соціально-економічній сфері обумовлюють необхідність у трансформації системи права, яка має відповідати стану та мірі розвитку суспільних відносин для здійснення їх ефективного регулювання, спрямування та програмування на майбутнє, захисту прав людини у сфері праці в нових умовах господарювання тощо. Така взаємобумовленість системи права та суспільних відносин віддзер-

калює об'єктивний характер відповідно до тих об'єктивно існуючих суспільних відносин.

Україна обрала шлях упровадження технологічних інновацій в усі сфери економіки, про що свідчить схвалення Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року [1], створення Стратегії «Україна 2030Е – країна з розвинутою цифровою економікою» [2], створення проєкту «Цифрова адженда України – 2020» [3] і низки інших актів. Зазначені заходи сприяють зростанню ІТ-галузі та збільшенню кількості ІТ-працівників на ринку праці.

Сьогодні дослідження правового регулювання праці ІТ-спеціалістів опосередковано проводили такі вчені, як Л. П. Амелічева, В. Я. Бурак, С. В. Венедіков, С. В. Вишневецька, Н. Д. Гетьманцева, В. В. Жернаков, І. В. Зіноватна, М. І. Іншин, В. П. Кохан, О. Є. Луценко, О. С. Прилипко, О. М. Рим, Я.В. Свічкарьова, С. О. Сільченко, Я. В. Сімутіна, Н. М. Швець, М. М. Шумило, Г. І. Чанишева, О. М. Ярошенко та ін. Разом з тим, низка питань залишилася поза увагою науковців, що викликає необхідність подальшого наукового пошуку.

Сучасний етап розвитку визнається як епоха постіндустріального або інформаційного суспільства, в якому інформація та знання стали основним ресурсом у виробництві товарів (наданні послуг, виконанні робіт), запровадження сучасних технологій та інноваційних продуктів. При цьому на порядок денний постає питання щодо професійних якостей працівника, який стає не просто особою з певною освітою та навичками, а як фахівець з творчим, креативним мисленням, який здатний до швидкого реагування на нові задачі із формування нестандартних підходів до їх вирішення, на запровадження інноваційних знань тощо.

В умовах глобалізації, домінування інтелектуального капіталу, знань, активного просування інформаційно-комунікаційних технологій, масового поширення процесів інформатизації та інтелектуалізації виробництва та суспільного життя модифікуються умови праці та виникають нові підходи у регулюванні трудових відносин. У формуванні національного законодавства важливу роль відіграють міжнародні стандарти й досвід правового регулювання зарубіжних країн. Ці фактори – потужний рушій та основа вдосконалення правового регулювання праці, зокрема у вітчизняній ІТ-сфері.

Для деяких держав міжнародні стандарти є нижньою межею цивілізованості права держави, і вони встановлюють власні більш високі стандарти правової регламентації праці в ІТ-сфері. Один зі способів забезпечити комфортні умови праці в ІТ-сфері – створити ІТ-хаб, тобто поєднати спрощений правовий режим і мережу інноваційних локацій для роботодавців і працівників ІТ-сектору.

Найпершим ІТ-хабом у світі можна вважати Кремнієву долину в США, яка бере свій початок з 1950-х років. Її засновано в штаті Каліфорнія, оскільки саме там розміщено найкращі технічні ЗВО Америки: Стенфордський університет, університет Сан-Хосе, університет Санта-Клари, університет Каліфорнії. Щоби переконати студентів працювати саме в Кремнієвій долині після навчання, університети ввели певні пільги для роботи студентів ЗВО, які залишилися, а виконавчі органи влади організували фінансування ІТ-проєктів у тому районі [4]. З моменту винаходу інтегральної схеми Кремнієва долина та зростання були майже синонімами: у 1959 році в регіоні було приблизно 18 000 робочих місць у сфері високих технологій; до 1971 року було приблизно 117 000 таких робочих місць; у 1990 році заповнено майже 268 000 посад. З 1992 до 1999 року в Кремнієвій долині створено понад 230 000 робочих місць і на неї припадало приблизно 40% експортної торгівлі Каліфорнії. Щоб задовольнити потребу у високотехнологічних працівниках, Сполучені Штати послабили імміграційні квоти для іноземців, які пройшли спеціальну підготовку, і регіон зазнав значного припливу працівників з Індії та Китаю.

Електроніка, комп'ютери й комп'ютерне програмне забезпечення стали багатством регіону [5]. Сьогодні Кремнієва долина є домівкою для понад 30 транснаціональних ІТ-компаній, які регулярно фігурують у списку Forbes Fortune 1000. У Кремнієвій долині проживає 85 мільярдів, а також приблизно 163 000 мільйонерів. Тут база для провідних світових ІТ-гігантів і тисяч стартапів ІТ, самі слова «Кремнієва долина» є синонімом передових високих технологій [6].

Іншим ІТ-хабом США є штат Делавер, у якому запроваджено пільгові умови для ведення ІТ-бізнесу. Для відкриття ІТ-компанії в штаті Делавер роботодавцям надано такі пільги: підприємство реєструють у середньому вирободж п'яти днів; директором і засновником може бути одна особа, громадянин будь-якої держави; мінімальні вимоги до статутного капіталу не вказано; роботодавці – нерезиденти, які на території штату не провадять своєї діяльності, податками на прибуток не обкладаються; роботодавці, які зареєстрували підприємства в цій юрисдикції, але отримують прибуток від діяльності в іншій державі, податками не обкладаються [7].

Широковідомим ІТ-хабом є Virtual Zone у Грузії [8], роботодавцем-резидентом якої є юридична особа, що провадить ІТ-діяльність, надає ІТ-послуги іноземним замовникам, зареєстрована в Грузії. Перевагою грузинського законодавства є визначення терміна «ІТ-послуги», а саме як вивчення, підтримка, розроблення, проєктування, виготовлення й упровадження комп'ютерних інформаційних систем відповідно до ст. 8 Податкового кодексу Грузії [9]. Тобто ІТ-послуги, за законодавством Грузії, охоплюють усе: від розроблення й підтримки комп'ютерних інформаційних систем до проєктування й виробництва програмних продуктів. Статус резидента Virtual Zone у Грузії надає низку переваг для роботодавців ІТ-сфери, якщо виконано умови, визначені законодавством. Відповідно до Методичної інструкції податкової служби Грузії, щоб отримати повну вигоду від ставки дивідендів у розмірі 5% і податку на прибуток підприємств у розмірі 0%, ІТ-компанія зобов'язується залучити працівників ІТ-сфери з Грузії, працівників інших сфер (бухгалтерів, помічників тощо) недостатньо [10].

Як бачимо, основою спрощеного режиму є договірне регулювання відносин, що може позитивно вплинути на зменшення паперової бюрократії суб'єктів ІТ-сфери, зниження тіньової зайнятості на цифрових платформах, налагодження більш гнучкої взаємодії між державою та суб'єктами ІТ-сфери. Реалізація такої політики держави сприятиме вирішенню проблеми репутації та довіри між учасниками цифрового середовища ІТ-галузі. Держава може взяти на себе роль посередника й арбітра, працюючи над створенням нових інституційних інструментів. Якщо держава не зможе ефективно виконувати ці нові обов'язки, то роль арбітра можуть узяти на себе нові соціальні інститути, що може привести до значних змін у вже наявних державних органах [11].

За спрощеного режиму фокус публічноправового регулювання зміщується із забезпечення відносин між державою та суб'єктами ІТ-сфери на подолання цифрового розриву між поколіннями, між різними громадами, зокрема міста й села. Додатково акценти такого регулювання спрямовуються на забезпечення інформаційної безпеки на платформах, включно із захистом інтелектуальної власності й персональних даних користувачів різних платформ, а також на прозорість інвестицій у розвиток інформаційної інфраструктури й інші суміжні питання [12]. Ще один фактор, який завжди потребував уваги й реакції держави, – це зниження рівня «тіньової» зайнятості та зменшення бюрократичного навантаження на роботодавців.

Тож викликом спрощеного режиму регулювання суспільних відносин в ІТ-сфері постає пошук, як поєднати можливості традиційних інструментів із цифровим серед-

овищем і розробити нові, щоб усунути ризики й конфлікти в IT-галузі. Україна може запозичити позитивний досвід США та Грузії, де вже сформовано певні принципи управління й регулювання IT-хабів.

Загалом, державне (публічне) управління України повинно спрямувати свої зусилля на подолання перешкод у цифровізації країни, удосконалення ринкових механізмів, сприяння чесній конкуренції, залученню інвестицій, розвитку цифрової інфраструктури й цифрової економіки, щоб досягти національних пріоритетів [13]. Оскільки вирішення проблеми координації потребує комплексних структурних і функціональних змін у системі державного управління розвитком інформаційної інфраструктури інформаційного суспільства, включно з політичним рівнем, необхідно зосередитися на цих аспектах [14, с. 4].

Головною метою спрощеного режиму має стати сприяння партнерству між приватним і публічним секторами в галузі IT. Основними завданнями спрощеного режиму будуть створення програм для економічної трансформації, розроблення й підтримки цифрових платформ, просування нових інформаційних технологій і формування наступного покоління інфраструктури. Це сприятиме постійному діалогу та спільному вирішенню проблем між усіма зацікавленими сторонами, включно з малими й середніми підприємствами, стартапами, муніципальними й національними урядами, громадянським суспільством [15, с. 24].

Крім того, уряд повинен сконцентрувати свої зусилля на впровадженні 4G- та 5G-інтернету, що дасть змогу створити «громадянське суспільство з високорозвиненими цифровими компетенціями», що впишеться в модель чотирьох спіралей (Open Innovation 2.0). У межах цієї моделі інформаційне суспільство виконуватиме роль запобіжника корпоративізації економіки, а також буде важливим замовником, інвестором і дослідником у контексті громадянської науки [12].

Крім того, роботодавці й працівники як ніколи потребують спрощення регулювання праці і скорочення зайвих бюрократичних процедур у сфері трудових відносин. Збільшення економічної привабливості для суб'єктів трудових відносин має розширити офіційну зайнятість. Втіленим рішенням цих питань став Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення регулювання трудових відносин у сфері малого і середнього підприємництва та зменшення адміністративного навантаження на підприємницьку діяльність», який ухвалено 19.07.2022 [16]. Норми вказаного закону проявляють диференціацію в регулюванні трудових відносин, яка має на меті досягнення сторонами трудового договору справжніх, відповідних дійсному волевиявленню сторін домовленостей, які можуть бути захищеними в юрисдикційних органах. Така диференціація не звужує прав і свобод людини, вона, навпаки, розширює можливості й прибирає штучні перепони в реалізації її інтересів.

В Україні спроба запровадити спрощений режим правового регулювання для всіх IT-фахівців та IT-компаній відбулась у 2021 році з ухваленням Закону № 1667 [17].

Усі українські IT-компанії мали б стати резидентами цифрової платформи «Дія.City», натомість їм дозволили б не укладати трудового договору з працівниками IT-сфери, замінивши на гіг-контракти, що не регулюються трудовим правом. Водночас правоохоронні органи не мали б більше підстав проводити обшуки, вилучати комп'ютери й іншу техніку через укладання договорів підряду між IT-компаніями й IT-ФОПами, що мало би позитивний ефект для роботодавців і працівників IT-сфери.

Однак станом на серпень 2023 року IT-фахівці, які працюють за гіг-контрактами у спрощеному режимі, становлять лише 5% загальної сукупності IT-спеціалістів [18]. Ще до ухвалення вказаного закону IT-компанії та IT-фахівці зібрали 25 000 підписів петиції «Стоп Дія Сіті! Зупиніть знищення української IT галузі» [19] і мають недовіру до Мінцифри та її діяльності [20]. Можливо, таке ставлення IT-спеціалістів до державних органів зумовлено тим, що раніше IT-ФОПів хотіли перевести на нову спеціальну групу самозайнятих осіб зі збільшеним оподаткуванням з 5% на 10%, щоб остаточно відокремити цивільно-правові відносини, що пов'язані з працею, від трудових. На розгляд Верховної Ради було подано законопроект «Про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо розвитку креативних індустрій в Україні)» від 26.02.2019 № 10094, однак уже через пів року його відкликали [11].

З початком війни Мінцифра стоїть на захисті трудових прав IT-спеціалістів незалежно від їхньої форми зайнятості. Зокрема, міністр Мінцифри в листі від 10.03.2022 № 1/06-1-1830 подав пропозицію зрівняти гіг-контрактників і працівників IT-сфери у трудових правах, надавши першим право бронювати робоче місце в період дії режиму воєнного стану [21]. Про те що з початком війни довіра до Мінцифри й державної платформи «Дія.City» зростає серед IT-роботодавців, свідчить той факт, що IT-компанія GlobalLogic, яка налічує 6560 IT-фахівців, стала резидентом «Дія.City» й зобов'язалася перевести IT-спеціалістів з IT-ФОПів на гіг-контракти. IT-працівники цієї компанії коментують, що «ставлення до гіг-контрактів позитивне, адже оподаткування зростає несуттєво, не потрібно буде підтримувати ФОП, подання звітів та сплата податків здійснюватиметься компанією» [22].

На підставі вищевикладеного, можна зробити висновок, що правове регулювання суспільних відносин в IT-сфері (публічноправових і приватноправових) потребує вдосконалення спрощеного режиму регулювання державної IT-платформи «Дія.City», в основі якого лежить договірне регулювання відносин у сфері IT. Для цього варто відновлювати довіру між IT-фахівцями й Мінцифрою, адже цифрова економіка базується на репутації та довірі між учасниками цифрового середовища IT-сфери, а держава має відігравати роль арбітра між цими учасниками для подальшого стрімкого розвитку цієї сфери. Спрощений режим допоможе досягти оптимального поєднання інтересів IT-фахівців, роботодавців та інших учасників IT-сфери, збалансувати їхні інтереси й упорядкувати їхні відносини.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про схвалення Стратегії сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 10.07.2019 № 526-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-%D1%80#Text> (дата звернення 14.02.2024).
2. Україна 2030Е – країна з розвинутою цифровою економікою. URL: <https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyu-cifrovoyu-ekonomikoyu.html> (дата звернення 14.02.2024).
3. Проект «Цифрова адженда України – 2020» Концептуальні засади (версія 1.0) Hitech office, грудень, 2016. С. 90. URL: <https://uccr.org.ua/uploads/files/58e78ee3c3922.pdf> (дата звернення 14.02.2024).
4. The story of Silicon Valley – How it began, how it boomed, and where it's headed. URL: <https://www.power-and-beyond.com/the-story-of-silicon-valley-how-it-began-how-it-boomed-and-where-its-headed-a-9836fd8f0adf6d3535810e709d99fec3> (дата звернення 14.02.2024).
5. Silicon Valley. URL: <https://www.britannica.com/place/Silicon-Valley-region-California> (дата звернення 14.02.2024).
6. AffaireMelikec.Turquie(Requêtено35786/19).URL:<https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-210417%22%5D%7D> (дата звернення 14.02.2024).
7. Personal Income Tax FAQs – Division of Revenue – State of Delaware URL: <https://revenue.delaware.gov/frequently-asked-questions/personal-income-tax-faqs/> (дата звернення 14.02.2024).

8. Georgian IT Virtual Zone Status Company. URL: <https://www.virtualzone.ge/> (дата звернення 14.02.2024).
9. Tax code of Georgia : Law of Georgia 17/09/2010 № 3591. URL: <https://matsne.gov.ge/en/document/view/1043717?publication=194> (дата звернення 14.02.2024).
10. Guide To Georgian Virtual Zone Tax Benefits & Conditions. URL: <https://expathub.ge/virtual-zone-georgia-tax/> (дата звернення 14.02.2024).
11. Щеглюк С. Д. Морфологія цифрової економіки: особливості розвитку та регулювання цифрових технологічних платформ (науково-аналітична записка). URL: <https://ird.gov.ua/irdp/e20190301.pdf> (дата звернення 14.02.2024).
12. Communication de la commission au parlement européen, au conseil, au comité économique et social européen et au comité des régions une boussole numérique pour 2030: l'Europe balise la décennie numérique COM/2021/118 URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FR/TXT/?uri=CELEX%3A52021DC0118> (дата звернення 14.02.2024).
13. Краус Н. М., Голобородько О. П., Краус К. М. Цифрова економіка: тренди та перспективи авангардного характеру розвитку. *Ефективна економіка*. 2018. № 1. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/1_2018/8.pdf (дата звернення 14.02.2024).
14. Котелевець Д. М. Модель взаємодії органів державної влади під час регулювання сфери зв'язку та інформатизації. *Теорія та практика державного управління*. 2015. Вип. 1 (48). С. 4. URL: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/tpdu/2015-1/doc/1/07.pdf> (дата звернення 14.02.2024).
15. Our Shared Digital Future. Building an Inclusive, Trustworthy and Sustainable Digital Society. Report 2018. *World Economic Forum*. P. 24. URL: <https://www.weforum.org> (дата звернення 14.02.2024).
16. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення регулювання трудових відносин у сфері малого і середнього підприємництва та зменшення адміністративного навантаження на підприємницьку діяльність : Закон України від 19.07.2022 № 2434-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2434-20#Text> (дата звернення 14.02.2024).
17. Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні : Закон України від 15.07.2021 № 1667-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1667-20#Text> (дата звернення 14.02.2024).
18. Портрет IT-спеціаліста – 2023. Аналітика. URL: <https://dou.ua/lenta/articles/portrait-2023/> (дата звернення 14.02.2024).
19. Стоп Дія Сіті! Зупиніть знищення української IT галузі. URL: <https://petition.president.gov.ua/petition/114468> (дата звернення 14.02.2024).
20. 80% IT-спеціалістів проти. Результати опитування щодо Дія City. URL: <https://dou.ua/lenta/articles/what-devs-think-about-diia-city/> (дата звернення 14.02.2024).
21. Міністр Федоров пропонує не мобілізувати IT-спеціалістів до війська, бо вони – воюють у кіберпросторі. URL: <https://dou.ua/lenta/sitenews/fedorov-letter-about-mobilization/> (дата звернення 14.02.2024).
22. GlobalLogic переводить фахівців на гіг-контракти. Як до цього ставляться самі айтивці (UPD). URL: <https://dou.ua/lenta/news/gig-contracts-in-globallogic/> (дата звернення 14.02.2024).